

SPRÁVA JESKYNÍ ČESKÉ REPUBLIKY
státní příspěvková organizace
Květnové náměstí 3, PO BOX 21, CZ - 252 43 Průhonice

Průhonice, duben 2017

Hlavní sezóna zpřístupněných jeskyní začíná 1. dubna!
Tisková zpráva k zahájení návštěvní sezóny 2017 ve zpřístupněných jeskyních ČR

Správa jeskyní České republiky pečuje o čtrnáct zpřístupněných jeskyní, které se nacházejí v podzemí Čech, Moravy a Slezska. Všechny jsou součástí zvláště chráněných území podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Každoročně jeskyně navštíví přes půl milionu turistů různých zájmových a věkových skupin z domova i zahraničí. V roce 2016 vzrostla návštěvnost zpřístupněných jeskyní zhruba o 8 %. Jeskyně jsou také často vyhledávaným objektem filmařů pro natáčení pohádek, dokumentárních pořadů, nezdědka jsou i důstojným prostředím kulturních akcí.

Informace o vstupném do zpřístupněných jeskyní, včetně otevíracích dob jsou k dispozici na www.caves.cz.

Otevírací doby

Od 1. dubna jsou otevřeny všechny zpřístupněné jeskyně kromě Jeskyně Na Turoldu, která otevírá 15. dubna 2017. Zimující netopýři mají přednost před turisty a otevření se tak posunulo až po jejich probuzení.

V letošní sezóně nejsou plánována žádná omezení návštěvního provozu. Investiční akce zatím skončily otevřením nové provozní budovy Punkevních jeskyní v minulém roce. Návštěvníky by měla očekávat poklidná sezóna.

Připravovaná expozice „Mladečské jeskyně – příroda a člověk“ návštěvní provoz v hlavní sezóně nenaruší. Převážná část instalací exponátů se uskuteční mimo návštěvní hodiny v září a v říjnu tohoto roku.

Novinky pro návštěvníky

Expozice „Jeskyně a lidé“ je soustředěna ve čtyřech jeskyních Moravského krasu. Návštěvníci si expozici mohou prohlédnout v Jeskyni Kůlna ve Sloupsko-šošůvských jeskyních, v Jeskyni Balcarka, v Kateřinské jeskyni a hlavní část v Jeskyni Výpustek.

Ročenka Zpřístupněné jeskyně ČR

Souhrnné, podrobné a zajímavé informace o historii i současnosti jeskyní, články a fotografie z pracovních i volnočasových aktivit pracovníků vedení i všech správ jeskyní SJ ČR poskytnou vydávané ročenky, jejíž elektronickou formu mohou zájemci vyhledat na stránkách www.caves.cz v odkazu [O nás/Ročenka](#).

Všech čtrnáct zpřístupněných jeskyní je připraveno poskytnout návštěvníkům v letošní sezóně co nejpříjemnější prostředí, bohaté zážitky, kvalitní služby a informace i praktické ukázky k doplnění znalostí a vědomostí o historii i současnosti našeho krásného podzemního přírodního bohatství.

Přílohy:

- 1/ Co Správa jeskyní České republiky návštěvníkům dále nabízí?
- 2/ Kalendář pořádaných akcí v roce 2017
- 3/ Lokality a specifika zpřístupněných jeskyní

Ing. Daniela Bílková, Milan Hladký – SJ ČR

Co Správa jeskyní České republiky návštěvníkům dále nabízí?

Bezbariérové návštěvní trasy

Bezbariérová prohlídka je pro zájemce k dispozici v **Jeskyni Na Špičáku, v Jeskyni Výпустek a v části Sloupsko-šošůvských jeskyní**. Na vozíku lze také projet suchou část **Punkevních jeskyní** až na dno propasti Macochy.

Rezervace

Organizovaným skupinám je doporučeno rezervovat si prohlídku jeskyní předem. Týká se to především jeskyní s velkou návštěvností – Punkevních, Bozkovských dolomitových, Zbrašovských aragonitových, Výпустku, ale i některých dalších.

Slevy a volné vstupy

- **SNÍŽENÉ VSTUPNÉ:**
 - senioři od 65 a studenti do 26 let (po předložení dokladu)
- **DĚTSKÉ VSTUPNÉ:**
 - děti ve věku od 6 do 15 let, v Punkevních jeskyních na vstupy s plavbou pro děti od 3 let;
 - osoby ZTP a ZTP/P starší 15 let;
 - členové Českého svazu ochránců přírody a Stráž přírody po předložení členského průkazu.

50 % Z DĚTSKÉHO VSTUPNÉHO:

 - hromadné skupiny dětí do 6 let (např. mateřské školy) a hromadné skupiny dětí ZTP ve věku 6–15 let.
- **VOLNÝ VSTUP DO JESKYNÍ**
 - děti do 6 let s výjimkou hromadných skupin, v Punkevních jeskyních na vstupy s plavbou děti do 3 let;
 - průvodce osoby ZTP/P;
 - osoby ZTP ve věku od 6 do 15 let s výjimkou hromadných skupin;
 - členové České a Slovenské speleologické společnosti po předložení členského průkazu;
 - členové Českého svazu ochránců přírody mladší 15 let nebo po předložení průkazu Mladého ochránce přírody;
 - zaměstnanci správ jeskyní sdružených v ISCA.

Punkevní jeskyně jsou nejoblíbenější a nejnavštěvovanější zpřístupněné jeskyně. Doporučujeme proto zajistit si rezervaci vstupu. Rezervaci pro jednotlivé návštěvníky je možné dohodnout až s jednoročním předstihem.

Jeskyně SJ ČR jsou zapojeny do různých **slevových projektů**, na jejichž základě si mohou návštěvníci prohlédnout jeskyně za sníženou cenu. Jedná se o projekt Olomouc region Card, JESENÍKY Region Card apod.

Mimořádná prohlídka mimo otevírací dobu jeskyně je možná pouze po předchozí dohodě se správou jeskyně, pokud to provozní podmínky dovolí. Skupinu musí tvořit minimálně 10 platících osob se 100 % příplatkem na každou osobu.

Fotografování a pořizování videozáznamů

Ve zpřístupněných jeskyních je za poplatek návštěvníkům umožněno během procházení návštěvních tras pořizovat fotografie a videozáznamy, **za dodržení podmínek zachování bezpečnosti osob a ochrany přírodního bohatství**. Oblíbenými objekty fotografování jsou mohutné dómy, bohatá jeskynní výzdoba, historické nápisy či netopýři.

Poplatek za foto a video (**bez stativu a selfie tyče!**) se vztahuje i na mobilní telefony. Fotografie ani videozáznamy nesmí být použity pro komerční účely. V Punkevních jeskyních je z bezpečnostních důvodů zakázáno fotografovat během plavby po říčce Punkvě.

Návštěvní řád

Prohlídka každé jeskyně se řídí návštěvním řádem, který informuje o délce prohlídky, náročnosti prohlídkové trasy, organizování vstupů, o povinnostech a zákazech v zájmu bezpečnosti návštěvníků a ochrany přírody na povrchu i v podzemí, doporučuje vhodné oblečení do chladných prostor apod. Teplota vzduchu se v jeskyních pohybuje okolo 6 až 9 °C, v nejteplejší z nich, ve Zbrašovských aragonitových jeskyních, mají po celý rok 14 °C.

Internetové stránky www.caves.cz

Vše, co zajímá turisty o zpřístupněných jeskyních České republiky, např. upřesnění lokalit, prohlídkové trasy, otevírací doby, ceníky vstupného, návštěvní řády, rezervace a mnoho dalších informací lze vyhledat na internetové adrese www.caves.cz. Nejnovější informace jsou uváděny v odkazu **Aktuality**. Na titulní straně je v levém sloupci na Úřední desce odkaz **Akce v jeskyních 2017** s připravovanými aktivitami. Připomínky, podněty, pochvaly i stížnosti, lze zaznamenat do **Návštěvní knihy**. Písemné reakce jsou Správě jeskyní ČR inspirací ke zkvalitňování další práce ve prospěch budoucích návštěvníků jeskyní.

Facebook

Facebookové stránky SJ ČR upozorňují na nejnovější aktuální dění ve zpřístupněných jeskyních. Odkaz naleznete na www.caves.cz

Aplikace Zpřístupněné jeskyně

Správa jeskyní nabízí od roku 2014 návštěvníkům i zájemcům o jeskyně novou aplikaci do chytrých telefonů. Lze si ji stáhnout zdarma prostřednictvím QR kódu u pokladen jednotlivých jeskyní či na stránkách www.caves.cz, nebo přímo z nabídky obchodu Google play. Aplikace nabízí přehledně základní i rozšířené informace o zpřístupněných jeskyních, navigaci pro příjezd k vybrané jeskyni, plánky jeskyní, fotografie a psaný i mluvený výklad průvodce, to vše ve třech jazykových mutacích – česky, anglicky a německy. Průběžně je aplikace doplňována o novinky a zajímavosti.

Doplnění učiva pro žáky a studenty

Správa jeskyní ČR zabezpečuje **výklady vyškolenými průvodci pro širokou laickou i odbornou veřejnost z různých oborů**, jako jsou paleontologie, archeologie, speleologie a další. Pro pedagogy, žáky a studenty nabízíme **náměty na školní exkurze a výlety**. V autentickém prostředí tak získávají mladí návštěvníci jako doplněk učiva poznatky ze zeměpisu, geologie, přírodopisu, dějepisu a ochrany přírody, jsou pak více motivováni ke kladnému vztahu k přírodním hodnotám i našemu národnímu dědictví. V roce 2017 chystá Správa jeskyní připravit pro školní výpravy **pracovní listy**.

Doprovodné akce

Správy jednotlivých jeskyní připravují **akce pro různé zájmové a věkové skupiny**. Pořádají koncerty, hudební festivaly, výstavy, přednášky, semináře, noci pro netopýry, prohlídky při baterkách, oživené prohlídky, vědomostní soutěže a zapojují se i do iniciativy Den Země. Pro děti jsou připravovány prohlídky s pohádkovými tématy, kostýmové prohlídky, mikulášské nadílky a další. V jeskyních jsou instalovány pro rozšiřování znalostí **expozice o unikátním přírodním bohatství a nejcennějších dokladech vzniku a vývoje života a lidské kultury**.

Upomínkové předměty

Správy jeskyní mají připravený sortiment různých **informačních materiálů a upomínkových předmětů**, jejichž nabídka se přizpůsobuje zájmu a poptávce dětských i dospělých turistů. Sortiment zahrnuje např. informační či odborné publikace a CD, pamětní mince, žádané sběratelské turistické známky, leporela, omalovánky, fotografie, aj. a je průběžně doplňován o novinky.

Populární i naučné publikace

Souhrnné, podrobné a zajímavé informace o jeskyních jsou k dispozici v rozsáhlém kompendiu z edice Chráněná území ČR, svazek XIV., JESKYNĚ, v reprezentativní publikaci Zpřístupněné jeskyně ČR, v populárně naučné knížce Naši netopýři, v ediční řadě Acta Speleologica, brožurkách věnovaných každé zpřístupněné jeskyni nebo v každoročně vydávané Ročence Zpřístupněné jeskyně. K dispozici jsou na pokladnách a v obchodech správy jeskyní nebo přímo na Správě jeskyní ČR v Průhonicích. Ročenku najdou zájemci i na stránkách www.caves.cz v odkazu [O nás/Ročenska](#), nebo si ji lze objednat v knihovně Správy jeskyní ČR v Průhonicích.

Kalendář akcí v r. 2017
ve zpřístupněných jeskyních Správy jeskyní České republiky
(stav k 4. 1. 2017)

Výročí 2017:

70 let objevu BDJ (1957)

duben**1.4. – zahájení sezóny**

15.4. – JNT – Den země JNT

15.4. – SŠJ – neandrtálci (Velikonoce)

22.4. – JNŠ – Didgeridoo – M. Kabourková

23.4. – JNŠ – Koncert pěvecký sbor Radost

květen

13.5. – JNŠ – Koncert pěvecký sbor Florian

27.5. – JV – Cave Beat 2017 – finská skupina Värttinä

30.5. – 2.6. – JNŠ – Prohlídky s pohádkou pro MŠ

červen

3.6. – JV – Pohádková jeskyně

10.6. – JV – Didgeridoo v jeskyni

14.-18.6. – MK – 20. Čarovné tóny Macochy 2017:

- 14. 6. – SŠJ – Quartetto Telemann
- 15. 6. – JV – Lucie Bílá a Petr Malásek
- 16. 6. – JV – Spirituál kvintet s Dagmar Peckovou
- 17. 6. – KatJ – 4TET
- 18. 6. – PJ – Dno propasti Macocha – Orchester Virtuosi Pragenses se sólistou Jaroslavem Svěceným

24.6. – Katj – Cave Beat 2017 – Blue Effect (n. Tata Bojs)

červenec

každé pondělí, 14:00 hodin – JNŠ – Prohlídka s baterkami

4.7. – ZAJ – vernisáž výstavy

srpen

každé pondělí, 14:00 hod. – JNŠ – Prohlídka s baterkami

25.8. – JNŠ – Mezinárodní noc pro netopýry

25.8. – Chýnov – Koncert Jaroslava Svěceného

září**říjen**

1.10. – otužilci v Punkvě

15.10. – JNŠ – Koncert pěvecký sbor Radost

31.10. – ukončení hlavní sezóny

listopad

4.11. – uspávání netopýrů JJ

? – KJ – čerti

prosinec

2. – 3.12. – JV – Dábelský Výpustek

Pozn:

Akce budou průběžně doplňována na www.caves.cz

Lokality a specifika zpřístupněných jeskyní

Chýnovská jeskyně leží na jihozápadním okraji Českomoravské vrchoviny v Pacovské pahorkatině nedaleko Tábora. Od roku 1868 je první turisticky zpřístupněnou jeskyní v Čechách, dodnes má zachována původní kamenná schodiště návštěvní trasy. Vyniká mimořádnou barevností stěn a stropů, bílé, žluté a hnědé polohy mramorů střídají tmavé vrstvy amfibolitů. Je největším přírodním zimovištěm netopyra řasnatého v Evropě.

Bozkovské dolomitové jeskyně najdeme v Libereckém kraji. Je to nejdelší jeskynní systém v ČR, vytvořený v dolomitech a pyšní se i největším podzemním jezerem v Čechách. Stěny chodeb a sálů zdobí unikátní struktury křemene a vzácná krápníková výzdoba.

Koněpruské jeskyně se nacházejí v kraji Středočeském, nedaleko hradu Karlštejna. Jsou nejrozsáhlejším jeskynním systémem Čech. Mají ojedinělou výzdobu nazývanou "koněpruské růžice", jsou nalezištěm kosterních pozůstatků prehistorických lidí a zvířat, jejich raritou je také tajná středověká penězokazecská dílna.

Moravský kras, území severně od Brna, je naší nejvýznamnější krasovou oblastí. Z více než tisíce jeskyní je zde pět nejvýznamnějších zpřístupněno veřejnosti.

Punkevní jeskyně jsou světoznámé a nejnavštěvovanější. Prostorné chodby a dómy mají krásnou krápníkovou výzdobu a v Masarykově Dómu scénicky zpracované osvětlení LED zdroji. Návštěvníci jeskyněmi procházejí až na dno **propasti Macochy** a vychutnají si plavbu motorovými čluny po podzemní říčce Punkvě.

Kateřinská jeskyně je také významnou paleontologickou a archeologickou lokalitou. Její návštěvní trasa prochází největší zpřístupněnou podzemní prostorou v České republice a přivádí návštěvníky k úžasnému seskupení unikátních, až 4 metry vysokých hůlkovitých stalagmitů. Často je zdejší dóm využíván ke koncertům.

Sloupsko-šošůvské jeskyně nabízejí turistům fascinující pohledy do mohutných podzemních propastí i okouzující krápníkovou výzdobu. Součástí prohlídky je světoznámá jeskyně Kůlna s pravěkým sídlištěm a nalezištěm pozůstatků neandertálského člověka. Je zde část expozice Jeskyně a lidé s promítání animované scény lovu mamuta. Na výběr je několik variant návštěvních tras. Nabízí se i ochutnávka "každodenního chleba" jeskyňářů v podobě sestupu do hlubin Moravského krasu, na jedinečnou, adrenalinovou prohlídku spodního patra, zvanou „Po stopách J. A. Nagela“.

Jeskyně Výpustek byla veřejnosti otevřena po odchodu armády, teprve v roce 2008. Je významnou historickou a paleontologickou lokalitou, jedním z mála evropských nalezišť kompletních koster pleistocenní zvířeny. V jejích rozměrných prostorách se počátkem minulého století těžily fosfátové hlíny, za 2. světové války vyráběla výzbroj pro německou armádu a až do roku 2001 byla protiatomovým krytem a tajným velitelským stanovištěm armády československé. V budově bývalých kasáren je bezplatně zpřístupněna hlavní část naučné expozice Jeskyně a lidé.

Jeskyně Balcarka je pozoruhodným jeskynním bludištěm s kruhovitými propastovitými dómy a mimořádně bohatou barevnou krápníkovou výzdobu. Ve Velkém dómu bylo poprvé ve východní Evropě použito osvětlení LED diodami, které vytvářejí zvláštní světelné efekty.

Archeologická podzemní expozice představuje Balcarku jako jeskyni lovců sobů a koní, jako generační zimoviště medvědic jeskynního medvěda a jeskyni medvídat.

V Olomouckém kraji se nachází pět zpřístupněných jeskyní:

Mladečské jeskyně jsou asi čtyři kilometry západně od Litovle. Bludiště síní a chodeb s krápníkovou výzdobou je světově mimořádně významnou archeologickou a paleontologickou lokalitou. Četné nálezy lebek a koster lidí cromagnonského typu, jejich nástrojů a zbraní, patří podle posledních výzkumů k nejstarším dokladům paleolitického osídlení lidmi moderního typu.

Javoříčské jeskyně vynikají unikátní bohatou a velmi rozmanitou krápníkovou výzdobou ve složitém komplexu mohutných dómů, chodeb, propastí a puklin a patří proto mezi nejkrásnější jeskyně v České republice. Jsou největším zimovištěm vrápence malého u nás. Po zprovoznění nové provozní budovy se výrazně zkvalitnily služby návštěvníkům.

Jeskyně Na Špičáku se nacházejí severně od Jeseníku a patří mezi nejstarší písemně doložené jeskyně ve střední Evropě. První písemná zmínka pochází z roku 1430 a množství unikátních historických nápisů na stěnách, které jsou předmětem výzkumu, dokládá její časté návštěvy. Podzemní labyrint chodeb a puklin v mramorech devonského stáří pomáhala vytvářet voda tajícího kontinentálního ledovce, která dala chodbám charakteristický srdcovitý profil. Proběhly zde restaurátorské zásahy na některých nápisech a kresbách a také je částečně vyměněno osvětlení.

Také **Jeskyně Na Pomezí** najdeme poblíž Jeseníku. Jsou největšími jeskyněmi v krystalických vápencích na území České republiky. Vysoké puklinové chodby zdobí typické nátekové útvary, vytvářející bohaté kaskády i mohutné členité krápníky. Jsou významným zimovištěm netopýrů – až deseti druhů.

Zbrašovské aragonitové jeskyně leží v malebném údolí řeky Bečvy v lázních Teplicích nad Bečvou. Jedinečný jeskynní systém evropského významu vznikl současným působením atmosférických a teplých minerálních vod, vystupujících podél zlomů ve vápencích z velkých hloubek. Proto jejich unikátní výzdobu tvoří minerál aragonit, kulovité sintrové povlaky připomínající koblíhy a ojedinělé, tzv. raftové stalagmity. Nejnižší úroveň jeskyní jsou zaplněny oxidem uhličitým, ten je v prostoru návštěvní trasy trvale monitorován a odsáván. Nedaleko Zbrašovských jeskyní se nachází ústí Hranické propasti, nejhlubší propasti České republiky, a od loňského roku nejhlubší zatopené propasti světa. Její aktuálně změřená hloubka je 473,5 metru, aniž bylo dosaženo dna!

Jeskyně Na Turoldu se nachází na samém jihu Moravy, na okraji Mikulova. Je jedinou zpřístupněnou jeskyní ČR vytvořenou v druhohorním vápenci, kde stěny místo krápníků zdobí pozoruhodná "turolská výzdoba", připomínající korálové útesy nebo kamennou pěnu s množstvím dutinek, hráškovitých výrůstků a drúz jemných krystalků kalcitu. Je největším zimovištěm ohroženého druhu vrápence malého na jižní Moravě.

Ing. Daniela Bílková, Milan Hladký
Správa jeskyní České republiky